

som vil medgaa til de nye Retslokaler, men det vil vistnok være nødvendigt i de allerfleste Kjøbstæder at omhygge de nuværende Raadhuse for at skaffe Plads til Rævningeretter og til hele den offentlige og mundtlige Retspleie. Skal jeg slutte fra Sorø Amt, tror jeg ikke, at der i dette Amt findes noget Raadhus, som vil være brugbart dertil, ikke engang det i Sorø selv, som er opført ifjor. Jeg forudser altsaa, at der igjennem dette Lovforslag vil falde enorme Byrder paa Kommunerne. Jeg har vel bemærket, at den høitærede Minister mener, at Thingstuerne kunne bruges til Kontorlokale for Underdommerne, og derved vilde der jo uegtelig være besparet endel i Kontorholdsudgifter; men hvorledes det lader sig praktisk gjennemføre, fatter jeg ikke. Thi naar der skal holdes Ret, ja, endog blot Forhør — hvad jo ofte vil ske, — maa Thingstuen jo være fuldstændig til Disposition for Rettens Personale, og Underdommeren vil altsaa høvert Dieblif blive nødt til at flytte sit Kontor ind i et andet Værelse, og det lader sig dog i Virkeligheden ikke praktisere ret ofte. Derimod finder jeg, at Ministerens Tanker om, at Politimestrenes Kontor skal være paa de tilfjælede nye Stationer, er gjennemførlig; men paa den anden Side vil det vel heller ikke være nødvendigt at opføre særlige Stationsbygninger, thi paa de Steder, hvor der kommer nye Thinghuse eller Arresthuse, maa Stationerne kunne anbringes mest bekvemt og passende i disse Bygninger. Jeg vil haabe, at det Udvalg, som jo bliver nedsat angaaende disse Love, vil forsøge at skaffe Oplysninger om, hvor mange nye Arresthuse, Thingsteder og Politistationer der skal anstattes i Landet. Derom kan der jo ikke opnaas nogen fast Mening, før det ligger for, hvor mange Retskrede der skal være; men naar Udvalget kommer til at behandle det praktiske Spørgsmaal, hvormange Underdommere der skal være i Landet, vil man ogsaa strax være inde paa det Spørgsmaal, hvormange Thinghuse der skal være, og hvor store Befolinger man følgerlig med et rundt Tal kan kalkuleere for Kommunerne i disse Retninger. — Der er ved dette Lovforslag truffet særlige Bestemmelser med Hensyn til Retsbetjentenes og Politimestrenes Befordringsvæsen, men dette er af en saa speciel Natur, at jeg ikke vil omtale det, ligesaa lidt som jeg før har talt om Dagpengene eller Reiseudgifterne. Naar man udvider Retskredsene, ville Reiseudgifterne til Retsbetjentene, Politimestrene og Anklagerne blive en meget stor Sum og følgerlig komme til at forøge Udgifterne ved Reformen; men alt dette, tror jeg, er mindre betydende, hvorimod der bliver en Hovedudgift ved Indretningen og Vedligeholdelsen af de nye Retshuse.

Tale: I Motiverne til dette Forslag er der nedlagt en Grundsetning, som jeg maa fremhæve som særlig fortjenstlig, og det er den, at

man er frafalden den Mening, at Kommunerne skulle udrede de egentlige Desinventomkostninger eller Omkostningerne i Anledning af Forbrydelser, der foregaa. At denne Grundsetning er frafalden, og at man har henlagt denne Side af Udgifterne til Statskassen, maa jeg anse for særdeles billigt. Men ellers vil jeg fremhæve, støttende mig til, hvad den sidste ærede Taler har sagt, at paa dette Punkt faae vi vel egentlig det Børste at føle. Naar man ser, at i 1876 og 77 have de nuværende Udgifter paa dette Omraade været $\frac{1}{2}$ Million Kr. for Amtsfondenes Vedkommende, og 274,000 Kr. med et rundt Tal eller noget over for Kjøbstædernes Vedkommende, vil man kunne skjønne, hvilke Summer det her dreier sig om. Nu foreslaas det, at alle Desinventomkostninger, som regnes til aarlig at være over 200,000 Kr., fremtidigt skulle udredes af Statskassen, og saa fik man ganske vist en Balance med Hensyn til de nuværende Udgifter efter den Kalkule, som opstilles paa Grundlag af de opgivne Talsførrelser. Men, som den sidste ærede Taler omtalte, er der vist den allerstørste Opfordring til at søge de nøiagtigste Oplysninger om, hvorledes det vil stille sig med Hensyn til Udgifterne efter det her foreliggende Forslag, ikke fordi det skal skræmme os, ligesaa lidt som Udgifterne efter de andre Forslag skulle skræmme os, men for at det dog kan staa klart, før Loven træder i Kraft, hvilke Udgifter den vil medføre. Jeg siger dette ene og alene af Dmhu for, at denne Forandring i Lovgivning kan foregaa saaledes, at den virkelig er indarbejdet i Folkets Bevidsthed, og at man veed, hvad det er, man faaar for de forsøgede Udgifter.

Justitsministeren (Nellemann): Jeg skal først gjøre den Bemærkning i Anledning af, hvad der blev fremhævet af det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti), at der vil blive tilfjælet Udvalget, forsaavidt Udvalget ønsker at faae det, en Udagt over, hvordan jeg har tænkt mig, at den nye Jurisdiktionsordning skal være. Der foreligger et fuldstændig udarbejdet Forslag i denne Henseende, saaledes at man vil kunne faae at se, hvorledes jeg har tænkt mig Jurisdiktionsernes Inddeling i værfat rundt omkring i Landet. Derigjennem vil Udvalget altsaa kunne faae det Udgangspunkt, som det ærede Medlem yttrede Ønske om, at det maatte kunne faae. Hvad angaar de Byrder, som maatte komme til at hvile paa Kommunerne efter den nye Ordning, vil jeg først henlede Opmærksomheden paa, at, om end Bygningsudgifterne ville komme til at tynge paa Kommunerne efter den nye Ordning, om de end paa dette Punkt ville faae noget mere at udrede, end de hidtil have udredet, ville de jo paa den anden Side ogsaa faae betydelige Lettelser. Det maa jo ikke oversees, at efter Lovforslaget vilde Kommunerne blive fri for Desinventomkostningerne, der nu udgjøre